

Market Insights

Chúng ta chuẩn bị gì cho Brexit

BSC RESEARCH

Trưởng phòng

Trần Thăng Long
longtt@bsc.com.vn

Nhóm thực hiện

Bùi Nguyễn Khoa
khoabn@bsc.com.vn

Đỗ Nam Tùng

tungdn@bsc.com.vn

Brexit rủi ro lớn cho kinh tế thế giới

Brexit là cụm từ viết tắt của 'British Exit', đề cập đến kịch bản Anh sẽ rút khỏi liên minh lực địa già thông qua cuộc trưng cầu dân ý vào ngày 23/06/2016. Sự kiện này được IMF xếp vào một trong 7 rủi ro chính của kinh tế thế giới. Nếu Anh rời EU không chỉ làm gián đoạn các mối quan hệ thương mại đã được xác lập và đặt ra những thách thức lớn hơn cho cả nước Anh và phần còn lại của Châu Âu mà còn tạo hiệu ứng xấu lên nền kinh tế thế giới.

Tác động của Brexit với thị trường tài chính thế giới

Các thỏa thuận hậu Brexit có thể sẽ kéo dài không chỉ tác động đến lòng tin người tiêu dùng và giới đầu tư mà có thể làm tổn thương đến thị trường tài chính, làm gián đoạn và suy giảm các dòng chảy tài chính và thương mại song phương. Ngoài ra, Brexit sẽ ảnh hưởng trực tiếp ở các lĩnh vực:

- Thị trường tiền tệ: Brexit làm đảo lộn hệ thống tài chính và sự luân chuyển tiền tệ. Xu hướng chuyển dịch từ đồng bảng và euro sang các đồng tiền mạnh khác như USD, Yen, franc Thụy Sĩ
- Thị trường chứng khoán: Tạo hiệu ứng tâm lý tiêu cực, dòng vốn có xu hướng chuyển dịch sang các kênh an toàn tạo áp lực giảm điểm trên các thị trường.

Tác động của Brexit với Việt Nam

Kim ngạch 2 chiều Vương Quốc Anh và Việt Nam đạt 5.4 tỷ USD năm 2015 và Anh cũng là nhà đầu tư EU lớn thứ 2 tại Việt Nam trong các lĩnh vực tài chính, ngân hàng, khoa học, công nghệ. Hoạt động thương mại và đầu tư song phương sẽ không bị ảnh hưởng quá lớn, tuy nhiên Brexit sẽ tác động gián tiếp ảnh hưởng đến diễn biến tỷ giá và ổn định kinh tế vĩ mô ngắn hạn, đồng thời ảnh hưởng tiêu cực đến thị trường chứng khoán khi dòng vốn đầu tư nước ngoài gián đoạn và đảo chiều.

Chúng tôi cho rằng việc dự báo xác suất xảy ra Brexit là rất khó khăn. Nhưng điều có ý nghĩa hơn Nhà đầu tư nên chuẩn bị gì trong trường hợp xấu là Brexit xảy ra. Nhà đầu tư có thể lưu ý:

- Giữ tỷ trọng danh mục vừa phải, hạn chế sử dụng margin lớn
- Thận trọng với các mã cổ phiếu có vay nợ ngoại tệ mạnh (như Yên Nhật, USD)
- Thận trọng với các ngành có mức độ phụ thuộc vào thị trường châu Âu lớn (thủy sản, da giày, dệt may)
- Quan tâm đến các mã cổ phiếu của các DN có vay nợ đồng Euro (NT2, BCC, HT1)

Brexit sự chia rẽ trong lòng nước Anh và Châu Âu

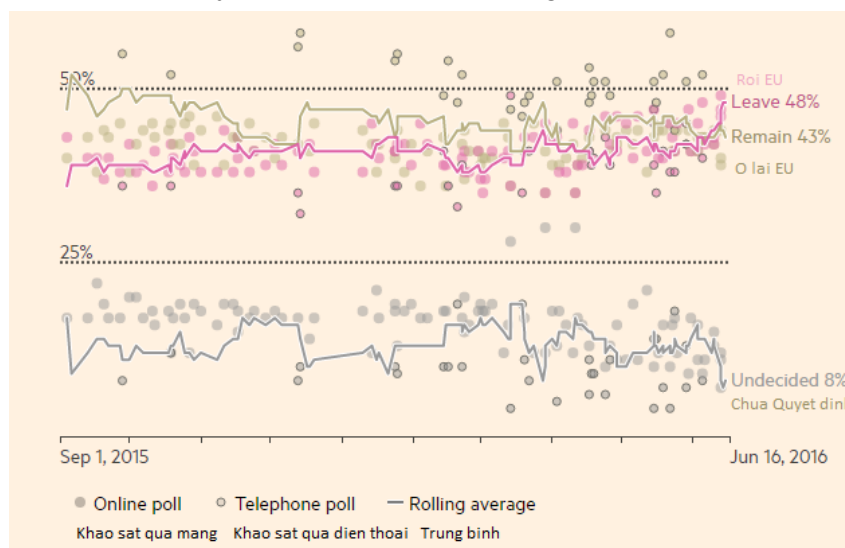
Ngược dòng lịch sử, Anh không tham gia từ đầu EEC (Cộng đồng kinh tế Châu Âu), cộng đồng kinh tế được hình bởi 6 nước vào năm 1957, mà chỉ tham gia sau đó 4 năm sau khi thấy sự phát triển của khối này. Dù vấp phải nhiều sự phản đối của Pháp (đặc biệt là sự phủ quyết của tổng thống Pháp Charles de Gaulle năm 1963), Anh chính thức gia nhập EEC cùng với Denmark, và Ireland năm 1973. Từ đó đến nay, Anh tham gia không toàn diện các hoạt động với EU khi từ chối tham gia Ecu (European currency unit) năm 1979, thành công trong việc giảm đóng góp (budget rebate) cho ngân sách EU năm 1984, bị buộc rời khỏi ERM (Exchange Rate Mechanism) năm 1992 sau 2 năm tham gia cơ chế này và cũng không tham gia hiệp định về chính trị như Schengen. *Tổng thống Pháp Charles de Gaulle năm xưa đã phản nào cũng có lý khi nghi ngờ cam kết của UK khi nộp đơn tham gia EU và nguy cơ xảy ra Brexit là tất yếu khi Anh luôn đặt tầm quan trọng của chủ quyền, chính trị và kinh tế bản thân lên cao hơn cả.*

Diễn biến của Brexit

Sau lần trưng cầu lần thứ nhất với 67% phiếu thuận ở lại vào năm 1975, Vương Quốc Anh sẽ tổ chức cuộc trưng cầu dân ý lần thứ 2 vào 23/6/2016. Những luận điểm chính cho việc thoát ly của Vương Quốc Anh là giúp bảo vệ chủ quyền, giám sát tình trạng nhập cư tốt hơn, giảm thiểu nguy cơ về việc làm, nhà ở, tiết kiệm đóng góp cho ngân sách EU và quan trọng là giải phóng EU khỏi những chính sách tốn kém và không cần thiết của EU. Những luận điểm cho việc tiếp tục tư cách thành viên thì nhấn mạnh về sự tụt giảm tầm ảnh hưởng của vương quốc Anh trong khu vực, những vấn đề liên quan đến an ninh tội phạm và quan trọng là hàng rào giao thương giữa Vương Quốc Anh và EU sẽ lại được dựng lại trong bối cảnh gần 1 nửa giá trị xuất khẩu của Anh vào Eurozone, cùng với thất nghiệp.

Nước Anh đang bị chia rẽ sâu sắc khi các cuộc thăm dò gần đây cho thấy số lượng người ủng hộ phần lớn là người cao tuổi và vẫn đang áp đảo số người phản đối đa phần là giới trẻ. Cựu thị trưởng London Boris Johnson, đứng đầu phe ủng hộ Brexit tuyên bố cấu trúc hiện nay của EU chắc chắn đi đến thất bại, trong khi Thủ tướng Cameron, đứng đầu phe ủng hộ ở lại EU cảnh báo việc rời EU sẽ khởi đầu cho chu kỳ suy thoái kinh tế và những bất ổn mới.

Khảo sát tỷ lệ ủng hộ Brexit từ tháng 09/2015 đến nay

Nguồn: financial Times

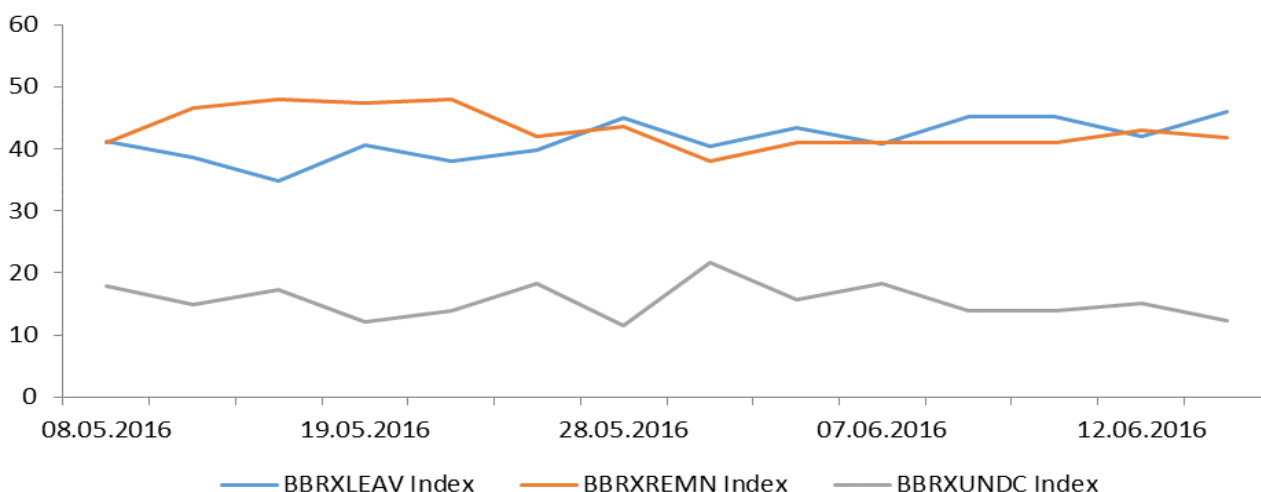
Hầu hết các thành viên EU đều lo ngại Brexit nếu xảy ra, sẽ ảnh hưởng tiêu cực tới liên minh gồm 28 thành viên này và dẫn đến nguy cơ tan rã. Dù vậy, đây không phải lần đầu EU đứng trước nguy cơ tan rã khi Hy Lạp cũng có phản ứng tương tự khi đối mặt với khủng hoảng kinh tế, nợ cộng và khủng hoảng người tị nạn.

Tỷ lệ ủng hộ Brexit khảo sát ở mức cao, nhưng cơ hội đảo ngược không nhỏ

Theo Bloomberg, chỉ số BBRXLEAV Index (thoát ly EU) ở mức 46, đang tăng cao từ tháng 5/2016. Chỉ số này hầu như liên tục đứng trên chỉ số BBRXREMNI Index (ở lại EU) hiện đang ở mức 41.8 kể từ cuối tháng 5. Chỉ số BBRXUNDC Index (chưa xác định) tụt giảm kể từ cuối tháng 5/2016 và đang ở mức 12.2. Điều này cho thấy viễn cảnh Brexit ngày càng rõ ràng khi thời điểm trưng cầu dân ý đang đến gần. Dù vậy, nhiều nhà phân tích cho rằng một cú đảo ngược vị thế vẫn thường xảy ra ở cuối các kỳ trưng cầu dân ý, đồng nghĩa với xác suất thắng lợi của phe ủng hộ ở lại EU cũng không nhỏ.

Những chỉ số trên sẽ còn tiếp tục biến động trong những ngày tới khi thời điểm diễn ra trưng cầu dân ý đang đến gần. Hiện tại khả năng thoát ly của UK đang được đánh giá cao hơn cả dù cả EU và thủ tướng Anh David Cameron đang làm mọi cách để đem lại niềm tin cho người dân đảo quốc sương mù.

Các chỉ số khảo sát của Bloomberg về Brexit

Nguồn: Bloomberg, BSC tổng hợp

Tác động của Brexit với thế giới

Các thỏa thuận hậu Brexit có thể sẽ kéo dài không chỉ tác động đến lòng tin người tiêu dùng và giới đầu tư mà có thể làm tổn thương đến thị trường tài chính, làm gián đoạn và suy giảm các dòng chảy tài chính và thương mại song phương. Các tổ chức tài chính và ngân hàng trung ương lớn nhất thế giới như Cục Dự trữ liên bang Mỹ (FED), Ngân hàng trung ương châu Âu (ECB), Ngân hàng trung ương Nhật Bản (BOJ), Ngân hàng Anh (BOA), Ngân hàng quốc gia Thụy Sĩ (SNB) và Ngân hàng trung ương Canada (BOC) cũng đã chính thức đồng thuận thiết lập lại hệ thống trao đổi tài chính, với mức độ không giới hạn để tránh tình trạng rối loạn trên thị trường tài chính toàn cầu nếu Anh rời EU. Đây cũng là lần thứ 3 hệ thống thống trao đổi tiền tệ này được thiết lập để đối phó khủng hoảng, sau sự kiện vụ khủng bố nước Mỹ ngày 11/9/2001 và cuộc khủng hoảng kinh tế toàn cầu 2008 – 2009.

Ảnh hưởng trực tiếp đến Vương quốc Anh

Nghiên cứu “Tác động của Brexit đến thương mại của Vương quốc Anh và tiêu chuẩn sống” của Dhingra chỉ ra rằng: Thu nhập trung bình của người dân Vương quốc Anh có thể giảm xuống 1.3% tương đương giảm 850 Bảng/hộ gia đình so với thời điểm hiện tại. Kịch bản bi quan là mức giảm 2.6% tương đương giảm 1700 Bảng/ hộ gia đình. GDP của Vương quốc Anh có thể sẽ giảm 26-55 tỷ Bảng trên năm so với mức khoảng 12-28 tỷ Bảng một năm nếu Vương quốc Anh vẫn ở lại Châu Âu. Về dài hạn, thương mại giảm kéo theo năng suất giảm và tăng chi phí có thể mất từ 6.3%-9.5% GDP.

Liên đoàn Công nghiệp Anh (CBI) đánh giá GDP có nguy cơ tổn thất khoảng 100 tỷ bảng cho đến năm 2020. Thị trường lao động cũng sẽ mất khoảng 950.000 việc làm, đẩy tỉ lệ thất nghiệp lên tới 3% trong cùng năm.

London nhiều khả năng sẽ mất vị thế trung tâm tài chính lớn trên thế giới do không còn là cửa ngõ cho các Ngân hàng và các định chế tài chính xâm nhập vào Châu Âu. Ngoài ra Vương quốc Anh rút khỏi châu Âu cũng sẽ khiến Scotland quyết tâm hơn trong việc rút khỏi Liên hiệp Anh.

Ảnh hưởng đến liên minh Châu Âu

Đối với Liên minh Châu Âu, Brexit đem đến sự hoài nghi đối với sự tồn tại của khối do những khó khăn nội tại trong EU. Các quốc gia khác cũng sẽ đặt câu hỏi về lợi ích của họ khi là thành viên của EU, từ đó tạo hiệu ứng dây chuyền, đẩy lên nguy cơ tan rã của khối.

Ảnh hưởng đến Châu Á

Brexit còn làm tổn thương thị trường xuất khẩu châu Á. Kim ngạch xuất khẩu từ châu Á đến Anh quốc chiếm 0,7% nền kinh tế khu vực. Với kịch bản ảm đạm nhất, Capital Economics cho hay mức giảm 25% trong nhu cầu nhập khẩu từ châu Á của Vương quốc Anh sẽ khiến GDP khu vực mất ít hơn 0,2%.

Nhà đầu tư có thể tháo chạy khỏi các tài sản rủi ro, các thị trường mới nổi ở châu Á. Sự hấp dẫn của tài sản trú ẩn được cho là sẽ ảnh hưởng đến thị trường tiền tệ, đồng Yên leo cao và ảnh hưởng đến những nền kinh tế lớn nhất châu Á. Ấn Độ và Malaysia sẽ là hai nước chịu thiệt hại nặng nhất. Ấn Độ có thâm hụt tài khoản vãng lai khiến chính phủ nước này gặp khó khi đối phó với luồng vốn rút đi, còn Malaysia thì có số dư nợ ngoại tệ ngắn hạn lớn.

Ảnh hưởng đến Mỹ

Bloomberg dự báo sự kiện này sẽ có ảnh hưởng không quá lớn tới tăng trưởng GDP của Mỹ. Trước mắt, Brexit cho ảnh hưởng trong ngắn hạn lên chính sách tiền tệ của Mỹ trong năm 2016. Dựa vào biểu đồ “dot plot” của Bloomberg, nhiều khả năng FED sẽ phải lùi việc tăng lãi suất lại khoảng 3 tháng, thêm vào đó 2 lần tăng lãi suất trong 2016 như dự định có lẽ sẽ nằm ngoài khả năng của FED.

Hiệu ứng ban đầu với các thị trường chứng khoán, vàng và tiền tệ

Với thị trường chứng khoán, phiên giao dịch ngày 13/6, chứng khoán Âu - Mỹ tiếp tục rơi rụng đà đi xuống giữa những quan ngại về cuộc trưng cầu dân ý vào tuần tới liên quan đến việc Anh rời Liên minh châu Âu (EU). Chứng khoán Phố Wall giảm ngày thứ ba liên tiếp. Cuối phiên này, chỉ số công nghiệp Dow Jones giảm 0,7%, xuống 17.732,48 điểm. Chỉ số S&P 500 cũng hạ 0,8%, đóng cửa ở mức 2.079,06 điểm, trong khi chỉ số Nasdaq跌 mất đến 0,9% và chốt phiên ở mức 4.848,44 điểm. Các chỉ số chứng khoán châu Âu cũng đồng loạt giảm, với chỉ số FTSE 100 trên sàn London, chỉ số DAX 30 tại Frankfurt, chỉ số CAC 40 của Paris và chỉ số EURO STOXX 50 lần lượt hạ 1,2%, 1,8%, 1,9% và 2% xuống các mức tương ứng 6.044,97 điểm, 9.657,44 điểm, 4.227,02 điểm và 2.853,52 điểm.

Khi lo sợ về nguy cơ khủng hoảng bao trùm lên thị trường, các nhà đầu tư đang chuyển hướng vào các tài sản có tính chất như nơi trú ẩn khỏi rủi ro, bao gồm tiền tệ, trái phiếu chính phủ và vàng:

- Thị trường tiền tệ, Yên đã tăng khá so với USD trong quần vừa qua trong khi NDT đã rơi xuống mức thấp nhất trong 5 năm.
- Thị trường hàng hóa, Vàng đã tăng khoảng 6% trong vòng 2 tuần đầu tháng 6. Một số chuyên gia trên thị trường còn dự báo vàng có thể tăng lên mức 1.400\$ nếu Anh tách ra khỏi liên minh Châu Âu.
- Thị trường trái phiếu, lợi tức trái phiếu chính phủ Mỹ, Đức, Nhật Bản và Hàn Quốc đều giảm mạnh về mức thấp nhất trong 1 năm gần đây. Trong bối cảnh cả ECB và BOJ đều đang thực hiện chính sách lãi suất âm đi kèm với chương trình mua lại tài sản thu nhập cố định để bơm tiền cho nền kinh tế, lực cầu mới đẩy trái phiếu lên cao.

Brexit sẽ còn tác động mạnh đến các kênh đầu tư, thị trường tài chính Anh và EU trong dài hạn cũng như lan truyền đến các thị trường thế giới trong trường hợp Brexit được thông qua vào 23/6 tới.

Tác động của Brexit với Việt Nam

Vương quốc Anh là một thị trường lớn với kim ngạch 2 chiều đạt 5.4 tỷ USD năm 2015 và cũng là nhà đầu tư EU lớn thứ 2 tại Việt Nam trong các lĩnh vực tài chính, ngân hàng, khoa học, công nghệ. Về tổng thể, chúng tôi đánh giá Brexit sẽ không ảnh hưởng quá lớn đến hoạt động thương mại và đầu tư song phương tuy nhiên sẽ ảnh hưởng gián tiếp ở các lĩnh vực:

- Thị trường tiền tệ: Brexit có thể làm đảo lộn hệ thống tài chính và sự luân chuyển tiền tệ. Xu hướng chuyển dịch từ đồng bảng và euro sang các đồng tiền mạnh khác như USD, Yên Nhật, Franc Thụy Sĩ sẽ tác động đến.
- Thị trường chứng khoán: Dòng tiền ngoại (Pnotes) quay trở lại thị trường từ tháng 4/2016, và đang là trụ cột nâng đỡ thị trường chứng khoán Việt nam. Brexit có khả năng khiến dòng vốn ngoại trở nên thận trọng hơn và rút ra khỏi các tài sản rủi ro, thị trường chứng khoán các quốc gia có tính rủi ro cao. Nếu điều này diễn ra TTCK Việt Nam sẽ chịu tác động nhất định thông qua yếu tố tâm lý nhà đầu tư và hành động của NĐT Nước ngoài.

Nhà đầu tư nên chuẩn bị gì cho kịch bản xấu

Chúng tôi cho rằng việc dự báo xác suất xảy ra Brexit là rất khó khăn. Nhưng điều có ý nghĩa hơn Nhà đầu tư nên chuẩn bị gì trong trường hợp xấu là Brexit xảy ra. Nhà đầu tư có thể lưu ý:

- Giữ tỷ trọng danh mục vừa phải, hạn chế margin lớn
- Thận trọng với các mã cổ phiếu có vay nợ ngoại tệ mạnh (như Yên Nhật, USD)
- Tránh các ngành có mức độ phụ thuộc vào thị trường châu Âu lớn (thủy sản, da giày, dệt may)
- Quan tâm đến các mã cổ phiếu của các DN có vay nợ Euro (NT2, BCC, HT1)

Sự kiện Brexit cũng đang được phản ánh trên các thị trường quy mô toàn cầu trong ngắn hạn, ảnh hưởng tiêu cực khó lường và còn lan rộng nếu việc này được thông qua. Tuy nhiên nếu người dân Vương quốc Anh chọn ở lại thì hiệu ứng tích cực sẽ quay trở và biểu hiện rõ nét trên các thị trường ở quy mô toàn cầu và tất cả chúng ta lại có thể thở phào.

Khuyến cáo sử dụng

Bản báo cáo này của Công ty Cổ phần Chứng khoán Ngân hàng Đầu tư và phát triển Việt Nam (BSC), chỉ cung cấp những thông tin chung và phân tích về tình hình kinh tế vĩ mô cũng như diễn biến thị trường chứng khoán. Báo cáo này không được xây dựng để cung cấp theo yêu cầu của bất kỳ tổ chức hay cá nhân riêng lẻ nào hoặc các quyết định mua bán, nắm giữ chứng khoán. Nhà đầu tư chỉ nên sử dụng các thông tin, phân tích, bình luận của Bản báo cáo như là nguồn tham khảo trước khi đưa ra những quyết định đầu tư cho riêng mình. Mọi thông tin, nhận định và dự báo và quan điểm trong báo cáo này được dựa trên những nguồn dữ liệu đáng tin cậy. Tuy nhiên Công ty Cổ phần Chứng khoán Ngân hàng đầu tư và phát triển Việt Nam (BSC) không đảm bảo rằng các nguồn thông tin này là hoàn toàn chính xác và không chịu bất kỳ một trách nhiệm nào đối với tính chính xác của những thông tin được đề cập đến trong báo cáo này, cũng như không chịu trách nhiệm về những thiệt hại đối với việc sử dụng toàn bộ hay một phần nội dung của bản báo cáo này. Mọi quan điểm cũng như nhận định được đề cập trong báo cáo này dựa trên sự cân nhắc cẩn trọng, công minh và hợp lý nhất trong hiện tại. Tuy nhiên những quan điểm, nhận định này có thể thay đổi mà không cần báo trước. Bản báo cáo này có bản quyền và là tài sản của Công ty Cổ phần Chứng khoán Ngân hàng Đầu tư và Phát triển Việt Nam (BSC). Mọi hành vi sao chép, sửa đổi, in ấn mà không có sự đồng ý của BSC đều trái luật. Bất kỳ nội dung nào của tài liệu này cũng không được (i) sao chụp hay nhân bản ở bất kỳ hình thức hay phương thức nào hoặc (ii) được cung cấp nếu không được sự chấp thuận của Công ty Cổ phần Chứng khoán BIDV.

BSC Trụ sở chính

Tầng 10 & 11 Tháp BIDV
35 Hàng Vôi, Hoàn Kiếm, Hà Nội
Tel: +84 4 3935 2722
Fax: +84 4 2220 0669

BSC Chi nhánh Hồ Chí Minh

Tầng 9 Tòa nhà 146 Nguyễn Công Trứ
Quận 1, Tp. Hồ Chí Minh
Tel: +84 8 3821 8885
Fax: +84 8 3821 8510

<https://www.bsc.com.vn>
<https://www.facebook.com/BIDVSecurities>

Bloomberg: BSCV <GO>

